

ACC. N:R M. 13830: 1-4.

Landskap: Skåne Upptecknare: Frans Martinsson, Brantevik
Härad: Järrestad Berättare: " "
Socken: Ö. Möbbelöv Berättarens yrke: f. d. lantbr.
Uppteckningsår: 1955 Född år 1877 i Ö. Möbbelöv

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Plaketteknik. s. 1-4.

LuF 104

Skriv endast på denna sida

Slaktteknik

ACC. N:R M. 13830:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luf 104
1.

Blodavtappning medelst stick eller snitt utan föregående bedövning har förekommit, väl alla tider bland folk i allmänhet ända framtill sekelskiftet, på alla slags husdjur utom möjligen på hästar. Halsstick och halsnitt, nackstick och nacksnitt och även bröststick användes. En slaktare använde sig av det ena sättet, en annan slaktare använde sig av det andra sättet. Likadant var det med djurägare, som själv slaktade sina djur. Vid nötkreaturslakt användes mest nackstick. Vid fårslakt användes i regel stick genom haken strax ovan skruken. Vid svinslakt användes bröststick. Likadant vid hästslakt. Av svin och får tillvaratogs blodet, men mera sällan av nötkreatur, aldrig av hästar. Någon ombinaning av skruken känner jag inte till. Men vid fårslakt, tog slaktaren med vänstra handens tumme på ena sidan om skruken och med fingrarna om andra sidan och sam-

1)

Slaktteknik

ACC. N:R M. 13830:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2.

Idigt liksom drog han skrupen ut från själva haken och satte så in sticket där emellan.

Blodet ansågs rinna av djuren fortare, om de ej bedövades. Det var desväriligare att lägga ett bedövat djur upp på slaktbänken, än ett icke bedövat.

Vid svinslakt hölls djuret i regel av två vuxna karlar. För djuret stort behövdes det någon gång tre man. Ett får hölls av en man, som satte på slaktbänken med ryggen mot djurets mage och höll djurets ben framför sig. Vid svinslakt använde slaktaren lynchband, dels för att därmed leda djuret till slaktbänken och dels för att med bandet under själva slakten tvinga djuret att hålla huvudet stilla. Slaktknivens blad hade en längd av något över 20 cm. och en bredd av 4 cm. svejgad mot spetsen. Ungefär samma metod användes av såväl yrkesslaktare, som hemslaktare.

Slaktteknik

ACC. N:R M. 13830:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3.

Blodavslappning efter förstöring av förtärogår-
märgen genom nackspick, har förekommit vid
slakt av nötkreatur och är säkert äldsta slaktme-
toden. Hästar ha i regel alltid bedövats före blodav-
slappningen. Bedövning av slaktdjur bröjades mera
allmänt användas för omkring 50 år tillbaka. Den in-
trädde oörligheten hos djuret efter bedövningen
ansågs som verklig bedövning. Djurskyddsföreningar-
nas upplysningsverksamhet åstadkom säkert en
mera human behandling av slaktdjuret redan in-
nan slaktlagen om bedövning trädde i kraft. En
del gamla yrkesslaktare följade sig ojärna efter la-
gen om bedövning. Huset avsåg att helt bedöva djuret
från onödigt lidande vid slakten. Halvbedövning för
att lättare kunna fånga djuret förekom inte.

Bedövningen utfördes med en större yxa med en järn-
pigg i baken. Genom ett kraftigt slag i främman bedöva-
djuret. Dessförinnan bandes djuret i slaktboden vid

Slaktebruk

ACC. N:R M. 13830:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

en kraftig stolpe. Även bedövar man djuren ge-
nom att skjuta dem med slaktnask. I detta fall
har förhållandena varit lika vid hemmaslakt
som vid ykeslakt.

Så förekom också att någon hemmaslaktare, slak-
tade som väntjänst till någon granne. För den utför-
da tjänsten skulle han så bjudas på slaktnat
dagen efter, som huvudrätt var då vanligen blodkorv.
Tyckte slaktaren i fråga om sprit, skulle han vid
slaktsillfället, först bjudas på "stickersejen". Och
efter slakten, på en god frukost.